

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 205/22

Λουξεμβούργο, 15 Δεκεμβρίου 2022

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-333/21 | European Superleague Company

Γενικός εισαγγελέας Αθ. Ράντος: οι κανόνες των FIFA-UEFA βάσει των οποίων για οποιαδήποτε νέα διοργάνωση απαιτείται η χορήγηση προηγούμενης άδειας είναι συμβατοί με το δίκαιο του ανταγωνισμού της Ένωσης

Μολονότι η ESLC είναι ελεύθερη να δημιουργήσει τη δική της ανεξάρτητη ποδοσφαιρική διοργάνωση εκτός του οικοσυστήματος της UEFA και της FIFA, δεν μπορεί, πάντως, παράλληλα με τη δημιουργία τέτοιας διοργάνωσης, να συνεχίσει να μετέχει στις διοργανώσεις της FIFA και της UEFA χωρίς την προηγούμενη άδεια των ομοσπονδιών αυτών

Η Fédération internationale de football association (Διεθνής Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία – FIFA), η οποία είναι οντότητα ελβετικού ιδιωτικού δικαίου, αποτελεί το όργανο διοίκησης του ποδοσφαίρου σε παγκόσμιο επίπεδο και έχει ως βασικό σκοπό την προώθηση του ποδοσφαίρου και την οργάνωση της διεξαγωγής των διεθνών διοργανώσεων του. Η Union des associations européennes de football (Ένωση Ευρωπαϊκών Ποδοσφαιρικών Ομοσπονδιών – UEFA) είναι επίσης οντότητα ελβετικού ιδιωτικού δικαίου, η οποία αποτελεί τη διοικούσα αρχή του ποδοσφαίρου σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Σύμφωνα με τα καταστατικά τους, η FIFA και η UEFA κατέχουν το μονοπώλιο της αδειοδότησης και της διοργάνωσης διεθνών αγώνων επαγγελματικού ποδοσφαίρου στην Ευρώπη.

Η European Super League Company (ESLC) είναι εταιρία ισπανικού δικαίου που έχει συσταθεί από διακεκριμένους ευρωπαϊκούς ποδοσφαιρικούς συλλόγους και σχεδιάζει να οργανώσει τη διεξαγωγή της πρώτης κλειστής (ή «εν μέρει ανοικτής») ευρωπαϊκής ποδοσφαιρικής διοργάνωσης ετήσιας συχνότητας με την επωνυμία «European Super League» (ESL), η οποία θα είναι μεν ανεξάρτητη από την UEFA, πλην όμως οι σύλλογοί της θα συνεχίσουν να μετέχουν στις ποδοσφαιρικές διοργανώσεις των εθνικών ποδοσφαιρικών ομοσπονδιών καθώς και σε εκείνες της UEFA και της FIFA.

Κατόπιν της ανακοίνωσης περί δημιουργίας της ESL, η FIFA και η UEFA δημοσίευσαν ανακοίνωση με την οποία κατέστησαν σαφή την άρνησή τους να αναγνωρίσουν τη νέα αυτή οντότητα. Απηύθυναν επίσης την προειδοποίηση ότι οποιοσδήποτε ποδοσφαιριστής ή σύλλογος συμμετάσχει στη νέα αυτή διοργάνωση θα αποβληθεί από τις διοργανώσεις της FIFA και των συνομοσπονδιών της.

Θεωρώντας ότι η συμπεριφορά της FIFA και της UEFA πρέπει να χαρακτηριστεί ως αντίθετη προς τον ανταγωνισμό και ως μη συνάδουσα με το δίκαιο του ανταγωνισμού της Ένωσης και τις σχετικές με τις θεμελιώδεις ελευθερίες διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ, η ESLC άσκησε αγωγή ενώπιον του Juzgado de lo Mercantil de Madrid (εμποροδικείου Μαδρίτης). Το εν λόγω δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί αν ορισμένες διατάξεις των καταστατικών της FIFA και της UEFA, καθώς και οι εκ μέρους των εν λόγω ομοσπονδιών προειδοποιήσεις ή απειλές περί επιβολής κυρώσεων, είναι σύμφωνες με το δίκαιο της Ένωσης, ιδίως δε με τις διατάξεις που αφορούν το δίκαιο του ανταγωνισμού (άρθρα 101 και 102 της Συνθήκης ΛΕΕ) και τις θεμελιώδεις ελευθερίες (άρθρα 45, 49, 56

και 63 της Συνθήκης ΛΕΕ).

Με τις σημερινές προτάσεις του, ο γενικός εισαγγελέας Αθανάσιος Ράντος προτείνει στο Δικαστήριο να απαντήσει ότι:

- 1. οι κανόνες των FIFA-UEFA βάσει των οποίων για κάθε νέα διοργάνωση απαιτείται η χορήγηση προηγούμενης άδειας είναι συμβατοί με το δίκαιο του ανταγωνισμού της Ένωσης.** Λαμβανομένων υπόψη των χαρακτηριστικών της επίμαχης διοργάνωσης, τα περιοριστικά αποτελέσματα που απορρέουν από το εν λόγω σύστημα είναι συμφυή και αναλογικά προς την επίτευξη των θεμιτών σκοπών τους οποίους επιδιώκουν η UEFA και η FIFA και οι οποίοι άπτονται της ιδιαιτερότητας του αθλητισμού.
- 2. οι κανόνες της Ένωσης περί ανταγωνισμού δεν απαγορεύουν στη FIFA, στην UEFA, στις εθνικές ομοσπονδίες μέλη τους ή στις διοργανώτριες αρχές των εθνικών πρωταθλημάτων να απευθύνουν απειλές επιβολής κυρώσεων στους συλλόγους που ανήκουν στις εν λόγω ομοσπονδίες, σε περίπτωση που οι σύλλογοι αυτοί μετέχουν σε σχέδιο δημιουργίας νέας διοργάνωσης η οποία ενδέχεται να υπονομεύσει τους θεμιτούς σκοπούς που επιδιώκουν οι ομοσπονδίες των οποίων είναι μέλη.**
- 3. οι κανόνες της Ένωσης περί ανταγωνισμού δεν αντιτίθενται στους περιορισμούς που προβλέπονται στο καταστατικό της FIFA και αφορούν την αποκλειστική εμπορική εκμετάλλευση των δικαιωμάτων εκ των διοργανώσεων της FIFA και της UEFA, στο μέτρο που οι περιορισμοί αυτοί είναι συμφυείς και αναλογικοί σε σχέση με την επίτευξη των θεμιτών σκοπών οι οποίοι άπτονται της ιδιαιτερότητας του αθλητισμού.**
- 4. το δίκαιο της Ένωσης δεν αντιτίθενται στα καταστατικά της FIFA και της UEFA τα οποία προβλέπουν ότι η δημιουργία μιας νέας πανευρωπαϊκής διασυλλογικής διοργάνωσης ποδοσφαίρου υπόκειται σε σύστημα χορήγησης προηγούμενης άδειας, στο μέτρο που η απαίτηση αυτή είναι κατάλληλη και αναγκαία για τον σκοπό αυτόν, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της υπό σύσταση διοργάνωσης.**

Σχετικά με τη σχέση μεταξύ αθλητισμού και δικαίου της Ένωσης

Ο γενικός εισαγγελέας διατυπώνει ορισμένες προκαταρκτικές παρατηρήσεις όσον αφορά τη σχέση μεταξύ αθλητισμού και δικαίου της Ένωσης. Συγκεκριμένα, παρατηρεί καταρχάς ότι η αναγνώριση της ιδιαιτερότητας του αθλητισμού και η συμπερίληψή του στο άρθρο 165 ΣΛΕΕ με τη Συνθήκη της Λισσαβώνας σηματοδότησε την κατάληξη μιας διαδικασίας την οποία ενθάρρυναν και προώθησαν τα θεσμικά όργανα της Ένωσης. Το άρθρο 165 καταδεικνύει τη «συνταγματική» αναγνώριση του «ευρωπαϊκού αθλητικού προτύπου», το οποίο χαρακτηρίζεται από σειρά στοιχείων που έχουν εφαρμογή σε διάφορα αθλήματα στην ευρωπαϊκή ήπειρο, μεταξύ των οποίων και στο ποδόσφαιρο.

Το μοντέλο αυτό στηρίζεται, πρώτον, σε *πυραμιδική δομή*, στη βάση της οποίας βρίσκεται ο ερασιτεχνικός αθλητισμός και στην κορυφή της ο επαγγελματικός. Δεύτερον, μεταξύ των κύριων σκοπών του προτύπου αυτού είναι η προώθηση *ανοικτών διοργανώσεων*, προσβάσιμων σε όλους μέσω ενός διαφανούς συστήματος, στο πλαίσιο του οποίου ο προβιβασμός και ο υποβιβασμός διασφαλίζουν αγωνιστική ισορροπία και ανταμείβουν την αθλητική επίδοση, η οποία αποτελεί επίσης ουσιώδες στοιχείο του εν λόγω προτύπου. Τέλος, το πρότυπο αυτό στηρίζεται σε *σύστημα οικονομικής αλληλεγγύης*, το οποίο καθιστά δυνατή την αναδιανομή και επανεπένδυση των εσόδων από τα αθλητικά γεγονότα και τις δραστηριότητες υψηλού επιπέδου στα χαμηλότερα κλιμάκια του αθλήματος.

Το άρθρο 165 ΣΛΕΕ προστέθηκε ακριβώς λόγω του ότι ο αθλητισμός αποτελεί συγχρόνως τομέα εντός του οποίου ασκείται σημαντική οικονομική δραστηριότητα. Σκοπός του άρθρου αυτού είναι να καταδείξει τον ιδιαίτερο κοινωνικό χαρακτήρα της συγκεκριμένης οικονομικής δραστηριότητας, ο οποίος μπορεί να δικαιολογήσει διαφορετική μεταχείριση ως προς ορισμένες πτυχές. Το άρθρο 165 ΣΛΕΕ μπορεί να χρησιμεύσει ως κανόνας ερμηνείας και εφαρμογής των διατάξεων του δικαίου του ανταγωνισμού στον τομέα του αθλητισμού. Αποτελεί,

επομένως, στον τομέα του, ειδική διάταξη σε σχέση με τις γενικές διατάξεις των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ, οι οποίες έχουν εφαρμογή σε κάθε οικονομική δραστηριότητα.

Μολονότι η επίκληση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του αθλητισμού δεν μπορεί να δικαιολογήσει την εξαίρεση των αθλητικών δραστηριοτήτων από το πεδίο εφαρμογής των Συνθηκών ΕΕ και ΛΕΕ, περιλαμβανομένων των σχετικών με το δίκαιο του ανταγωνισμού διατάξεων, οι αναφορές στις ιδιαιτερότητες και στην κοινωνική και εκπαιδευτική λειτουργία του αθλητισμού, που περιλαμβάνονται στο άρθρο 165 ΣΛΕΕ, ενδέχεται να ασκούν επιρροή, μεταξύ άλλων, κατά την εξέταση, στον τομέα του αθλητισμού, πιθανής αντικειμενικής δικαιολόγησης των περιορισμών του ανταγωνισμού ή των θεμελιωδών ελευθεριών.

Ο γενικός εισαγγελέας επισημαίνει ότι απλώς και μόνον το ότι μια αθλητική ομοσπονδία ασκεί συγχρόνως καθήκοντα ρυθμιστή και διοργανωτή αθλητικών αγώνων δεν συνεπάγεται, αφ' εαυτού, παραβίαση του δικαίου του ανταγωνισμού της Ένωσης. Επιπλέον, η κύρια υποχρέωση που βαρύνει μια αθλητική ομοσπονδία όπως η UEFA είναι να μεριμνά ώστε οι τρίτοι να μην στερούνται αδικαιολόγητα την πρόσβαση στην αγορά σε σημείο που να νοθεύεται ο ανταγωνισμός εντός της αγοράς αυτής.

Κύρια σημεία της εξέτασης των προδικαστικών ερωτημάτων

Κατά τον γενικό εισαγγελέα, μολονότι **οι επίμαχοι στην κύρια δίκη κανόνες οι οποίοι αφορούν το σύστημα χορήγησης προηγούμενης άδειας ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της πρόσβασης των ανταγωνιστών της UEFA στην αγορά των ποδοσφαιρικών διοργανώσεων στην Ευρώπη, η κατάσταση αυτή, ακόμη και αν θεωρηθεί αποδεδειγμένη, δεν συνεπάγεται προδήλως ότι οι συγκεκριμένοι κανόνες έχουν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού** κατά την έννοια του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

Τα πειθαρχικά μέτρα που φαίνεται ότι προβλέφθηκαν από την UEFA, συμπεριλαμβανομένων των απειλών περί επιβολής κυρώσεων σε βάρος των συμμετεχόντων στην ESL, ενδέχεται να έχουν επιπτώσεις στη διαθεσιμότητα των συλλόγων και των παικτών που είναι αναγκαίοι για τη δημιουργία της νέας αυτής αθλητικής διοργάνωσης και, ως εκ τούτου, να εμποδίσουν την πρόσβαση ενός δυνητικού ανταγωνιστή στην αγορά των ποδοσφαιρικών διοργανώσεων στην Ευρώπη.

Για να μην εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, οι προκαλούμενοι από τους επίμαχους κανόνες περιορισμοί πρέπει να είναι συμφυείς με την επιδίωξη θεμιτών σκοπών και αναλογικοί σε σχέση με τους σκοπούς αυτούς, χωρίς να βαίνουν πέραν του αναγκαίου για την επίτευξή τους μέτρου. Επί του ζητήματος αυτού, γνώμη του γενικού εισαγγελέα είναι ότι **η μη αναγνώριση εκ μέρους της FIFA και της UEFA μιας κατ' ουσίαν κλειστής διοργάνωσης, όπως η ESL, μπορεί να θεωρηθεί συμφυής με την επιδίωξη ορισμένων θεμιτών σκοπών, δεδομένου ότι αποσκοπεί στη διαφύλαξη των αρχών της συμμετοχής βάσει των αθλητικών επιδόσεων, της ισότητας των ευκαιριών και της αλληλεγγύης, επί των οποίων στηρίζεται η πυραμιδική δομή του ευρωπαϊκού ποδοσφαίρου, καθώς και στην καταπολέμηση φαινομένων διπλής συμμετοχής.**

Λόγω της δεσπόζουσας θέσης της UEFA ως αποκλειστικής διοργανώτριας όλων των μεγάλων διασυλλογικών ποδοσφαιρικών διοργανώσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, **η «ιδιαίτερη ευθύνη» που αυτή υπέχει, κατά την έννοια του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, έγκειται ακριβώς στο ότι, κατά την εξέταση των αιτήσεων χορήγησης άδειας για νέα διοργάνωση, υποχρεούται να μεριμνά ώστε οι τρίτοι να μην στερηθούν αδικαιολογήτως την πρόσβαση στην αγορά.**

Όσον αφορά τη δυνατότητα εφαρμογής των «κλασσικών» εξαιρέσεων και δικαιολογητικών λόγων του δικαίου του ανταγωνισμού, ο γενικός εισαγγελέας επισημαίνει ότι ο **διάδικος στον οποίο προσάπτεται παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού οφείλει να αποδείξει ότι η συμπεριφορά του πληροί τις προϋποθέσεις για να μπορεί να θεωρηθεί ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 101, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ ή ότι δικαιολογείται αντικειμενικώς βάσει του άρθρου 102 ΣΛΕΕ.** Διαπιστώνεται, όμως, εν προκειμένω, ότι η απόφαση περί παραπομπής εκδόθηκε χωρίς να προηγηθεί ακρόαση της FIFA και της UEFA και, επομένως, χωρίς να τους έχει δοθεί η δυνατότητα να προβάλουν επιχειρήματα και να προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με

τη συνδρομή των προϋποθέσεων αυτών υπό τις συγκεκριμένες πραγματικές περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως.

Σχετικά με το ζήτημα αν οι σχετικοί με την εκμετάλλευση των αθλητικών δικαιωμάτων κανόνες της FIFA είναι συμβατοί με τα άρθρα 101 και 102 ΣΛΕΕ, ο γενικός εισαγγελέας φρονεί ότι, **εφόσον είναι δυνατόν να αποδειχθεί τέτοιος περιορισμός του ανταγωνισμού, θα πρέπει, σε δεύτερο στάδιο, να εξεταστεί αν ο συγκεκριμένος περιορισμός είναι συμφυής με την επιδίωξη θεμιτού σκοπού και αναλογικός σε σχέση με αυτήν ή αν οι περιοριστικές συμπεριφορές πληρούν τις προϋποθέσεις για να τύχουν ατομικής απαλλαγής ή δικαιολογούνται αντικειμενικώς.** Ο γενικός εισαγγελέας υπενθυμίζει ότι το ποδόσφαιρο χαρακτηρίζεται από οικονομική αλληλεξάρτηση μεταξύ των συλλόγων, με συνέπεια η οικονομική επιτυχία μιας διοργάνωσης να εξαρτάται πρωτίστως από την ύπαρξη ορισμένου βαθμού ισότητας μεταξύ αυτών. Η αναδιανομή των εσόδων από την εμπορική εκμετάλλευση των δικαιωμάτων που απορρέουν από τις αθλητικές διοργανώσεις ανταποκρίνεται στον σκοπό της «ισορροπίας» αυτής.

Τέλος, ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι, μολονότι οι επίμαχοι στην κύρια δίκη κανόνες, οι οποίοι προβλέπουν ότι η δημιουργία μιας νέας πανευρωπαϊκής διασυλλογικής διοργάνωσης ποδοσφαίρου υπόκειται σε σύστημα χορήγησης προηγούμενης άδειας, ενδέχεται να περιορίζουν τις διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ περί θεμελιωδών ελευθεριών, **τέτοιοι περιορισμοί, πάντως, είναι δυνατόν να δικαιολογούνται από θεμιτούς σκοπούς απτόμενους της ιδιαιτερότητας του αθλητισμού. Στο πλαίσιο αυτό, η επιβολή συστήματος χορήγησης προηγούμενης άδειας μπορεί να κριθεί κατάλληλη και αναγκαία για τον σκοπό αυτόν, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της υπό σύσταση διοργάνωσης.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από την ανάπτυξη των προτάσεων διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106

Μείνετε συνδεδεμένοι!

